

Житомирський торговельно-економічний

коледж

Київського НТЕУ

Кабінет захисту Вітчизни

Викладач Батеньков О.Л.

Тема 2.1. Історія виникнення і розвитку міжнародного гуманітарного права

ПЛАН

1. Історія виникнення і розвитку міжнародного гуманітарного права.
2. Збройні Сили держав і правовий статус учасників бойових дій

Міжнародне право і його джерела

⇒ Міжнародне право – це система договірних і звичайних юридичних норм, регулюючих міжнародні (міждержавні) відносини в цілях забезпечення миру і співпраці

Витоки і призначення

Спочатку: звичайне право

В даний час: в основному, договірне право

З історії виникнення міжнародного гуманітарного права

Битва під Сольферіно 1859р.

найбільша битва Австро-італо-французької війни 1859 року, яка відбулась 24 червня 1859 року між коаліцією Франції та П'ємонту і Сардинського королівства (сучасна Італія) проти армії Австрійської імперії поблизу Сольферіно в Ломбардії (Півн.Італія).

Французька армія завдала поразки австро - угорським військам Велике число поранених,приречених на смерть, покрили поле бою. Санітарна служба була відсутня. Що став свідком цього, швейцарець Анрі Дюнан організував допомогу на громадських засадах. Надалі він запропонував заснувати громадський орган з надання допомоги пораненим і хворим воїнам. Його ідея була реалізована шляхом заснування відповідного комітету, який у подальшому став Міжнародним Комітетом Червоного Хреста.

З історії виникнення міжнародного гуманітарного права (МГП)

⇒ ШВЕЙЦАРІЯ: Анрі Дюнан (1828-1910):

"Чому не можна створити в мирний час суспільства, які під час війни надавали або організовували б допомогу пораненим і здійснювали б догляд за ними?"

"... коли збираються... підрозділи військових відомств різних національностей, чому б їм не скористатися такими зборами, щоб виробити які-небудь міжнародні договірні і обов'язкові правила, які, раз прийняті і затверджені, послужили б підставою для створення Суспільства допомоги пораненим у різних державах..."

Поняття "Комбатант" і "цивільна особа"

- ⇒ Комбатант (фр. *combattant* – боєць, що б'ється) – особа, що входить до складу озброєних сил і має право безпосередньо брати участь у військових діях.
- ⇒ Поняття «Комбатант» використовується тільки в контексті міжнародного озброєного конфлікту. Особовий склад озброєних сил (окрім медичного і духовного персоналу, інтендантської служби і деяких інших), а також добровольчих, партизанських загонів вважаються комбатантами, якщо вони відповідають наступним вимогам:
 - мають в підрозділі особу, відповідальну за своїх підлеглих;
 - мають визначений і виразно видимий здалека відмітний знак;
 - відкрито носять зброю;
 - дотримують у своїх діях закони і звичаї війни.

Поняття "Комбатант" і "цивільна особа"

⇒ Комбатанти можуть брати безпосередню участь у військових діях і можуть піддаватися нападу.

Комбатанти

(протокол I до Женевської конвенції)

- Усі особи зі складу ЗС, за винятком постійного медичного і духовного персоналу
- Члени інших військових формувань за умов, що вони:
 - * знаходяться під відповідальним командуванням
 - * дотримуються правил війни
 - * відкрито носять зброю

LOW-008.A

КОМБАТАНТИ III ЖЕНЕВСЬКА КОНВЕНЦІЯ

- Усі особи зі складу ЗС, за винятком постійного медичного і духовного персоналу
- Особовий склад ополчення, якщо він:
 - * має розпізнавальний знак
 - * знаходиться під відповідальним командуванням
 - * дотримується право війни
 - * відкрито носить зброю
- Особи, які беруть участь у стихійних масових збройних діях при наближенні супротивника
- Особи, які слідуєть за збройними силами, але безпосередньо до їх складу не входять

LOW-008.B

Поняття "Комбатант" і "цивільна особа"

⇒ Цивільні особи і особи, які не входять до складу озброєних сил, не є комбатантами. Вони не мають права брати участь в озброєних діях.

Цивільні особи

⇒ Цивільні особи не повинні піддаватися нападу, якщо тільки вони не беруть безпосередньої участі у військових діях

Жінки

➔ Жінки з числа цивільного населення

- До них треба ставитися з особливою пошаною
- У місцях позбавлення волі матері і діти повинні міститися разом

➔ Жінки-комбатанти

- Правила ставлення до чоловіків-комбатантів повною мірою відносяться і до них
- Як військовополонені вони повинні розміщуватися окремо від чоловіків-військовополонених

Діти

- ⇒ Діти з числа цивільного населення
- ❖ Проявляються особливе ставлення і турбота
- ❖ Особлива турбота і захист дітей-сиріт

- ⇒ Діти-комбатанти
- ❖ Діти до 15 років не повинні притягуватися в озброєні дії
- ❖ Особливе ставлення до них як до військовополонених

Інші категорії цивільних осіб

⇒ Журналісти

- Є цивільними особами
- Знаходяться під дією небезпек озброєних конфліктів
- Не мають права отримання статусу військовополоненого

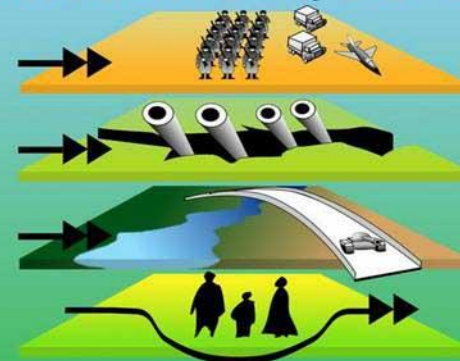
⇒ Медичний і духовний персонал

- ❖ Є цивільними особами
- ❖ Знаходяться під заступництвом і повинні поважатися

Поняття "Військовий об'єкт" і "цивільний об'єкт"

⇒ Особовий склад озброєних сил (окрім медичного і духовного персоналу), військові установи і будь-який об'єкт, який через свій характер, розташування, призначення або використання робить ефективний внесок у військові дії і повне або часткове руйнування, захоплення або нейтралізація якого дає явну військову перевагу.

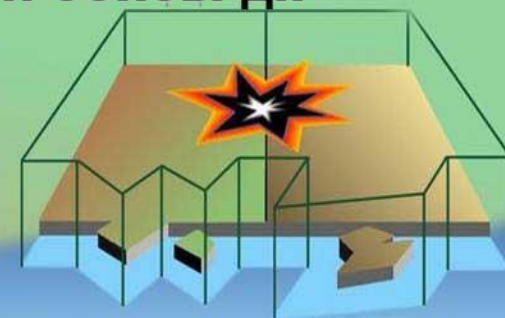
Військові об'єкти

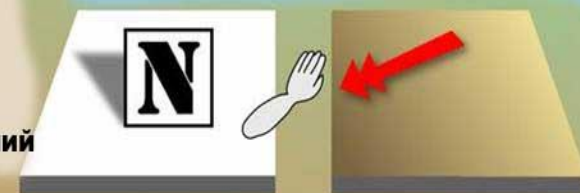
LOW-009.A

Зони військових дій - вести бойові дії

Дозволяється!
На території і в повітряному просторі, жержав, що воюють
У відкритому морі та в повітряному просторі над ними

Забороняється!
На території і в повітряному просторі нейтральних держав
У зонах, що мають особливий міжнародний статус

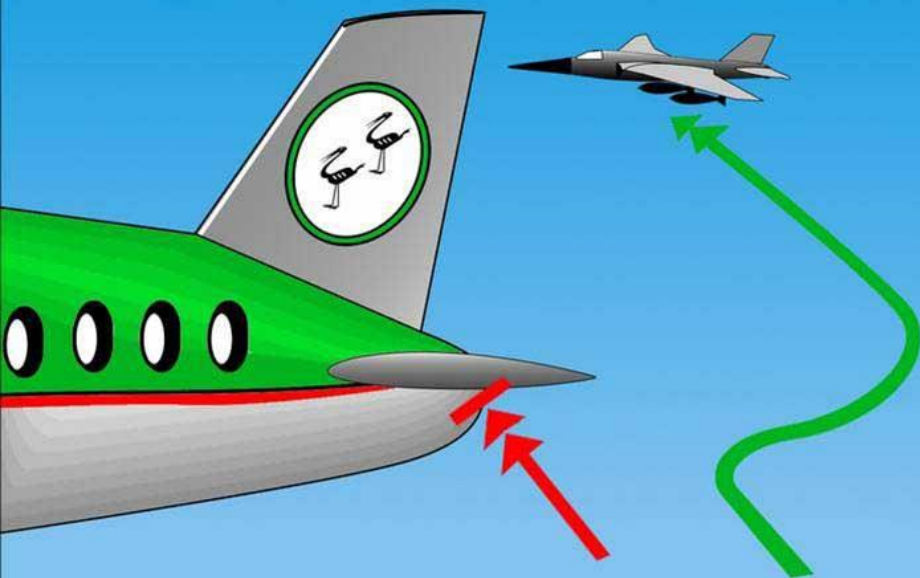

LOW-020

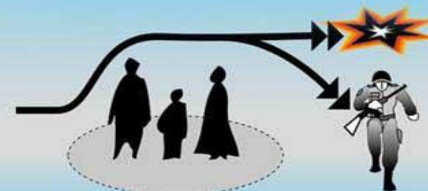
Поняття "Військовий об'єкт" і "цивільний об'єкт"

⇒ Військові об'єкти є законними військовими цілями і можуть знищуватися відповідно до ПВК

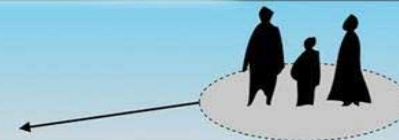
Повітряні цілі

Об'єкти і цілі

Переконайтесь у військовому характері об'єктів і цілі

LOW-060

Цілі на морі

LOW-06

Поняття "Військовий об'єкт" і "цивільний об'єкт"

⇒ Склади або бази продовольчого постачання або технічного обслуговування вважаються військовими об'єктами

Деякі об'єкти, що користуються особливим захистом

- ⇒ Такі об'єкти не повинні ставати військовими об'єктами і не повинні піддаватися нападу
- ⇒ Медичні працівники цивільних і військово-медичних служб, лікарні, госпіталі, їх транспортні засоби і устаткування

Деякі об'єкти, що користуються особливим захистом

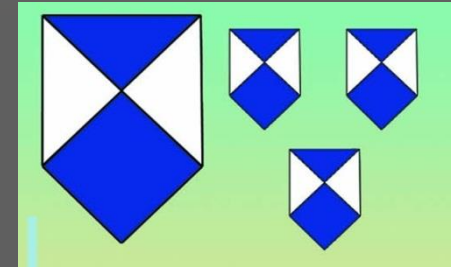

Деякі об'єкти, що користуються особливим захистом

⇒ Культурні цінності:

пам'ятники:

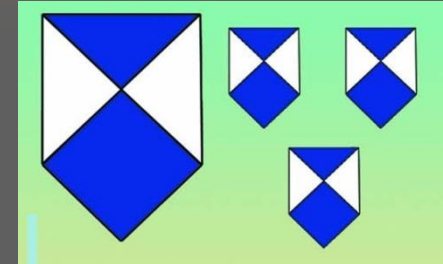
твору архітектури,
монументальної скульптури
і живопису, елементи або
структури археологічного
характеру, написи, печери і
групи елементів, які мають
видатну універсальну
цінність з погляду історії,
мистецтва або науки

Деякі об'єкти, що користуються особливим захистом

ансамблі:

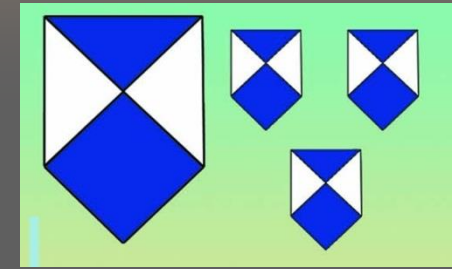
групи ізольованих або
об'єднаних будов,
архітектура, єдність або
зв'язок з пейзажем яких
представляють видатну
універсальну цінність з
погляду історії, мистецтва
або науки

Деякі об'єкти, що користуються особливим захистом

визначні місця:

твори людини або сумісні
творіння людини і
природи, а також зони,
зокрема археологічні
визначні місця, що
представляють видатну
універсальну цінність з
погляду історії, естетики,
етнології або антропології

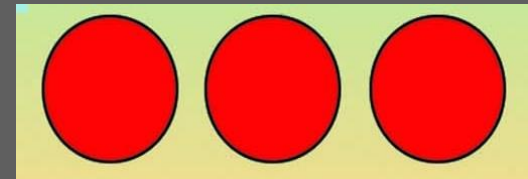

Деякі об'єкти, що користуються особливим захистом

- ⇒ Культурні цінності можуть позбутися статусу недоторканності у разі крайньої військової необхідності.
- ⇒ Позбавлення культурних цінностей, що користуються особливим захистом, статусу недоторканності може бути продиктоване тільки неминучою військовою необхідністю, яка визначається, принаймні, командиром дивізії.

Деякі об'єкти, що користуються особливим захистом

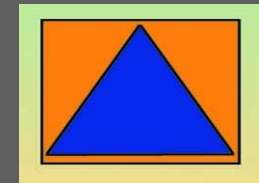
- ⇒ Споруди, що містять небезпечні сили:
Греблі, атомні електростанції
- ⇒ Повинні позначатися відмітними емблемами
- ⇒ Важко уявити наслідки озброєного нападу на них

Деякі об'єкти, що користуються особливим захистом

⇒ Цивільна оборона:

- ❖ Захищає цивільне населення під час озброєного конфлікту і допомагає їм
- ❖ Будучи некомбатантами, можуть одягатися повійськовому і мати легку вогнепальну зброю
- ❖ Повинні користуватися відмітним знаком

Зони і місцевості, що особливо захищаються

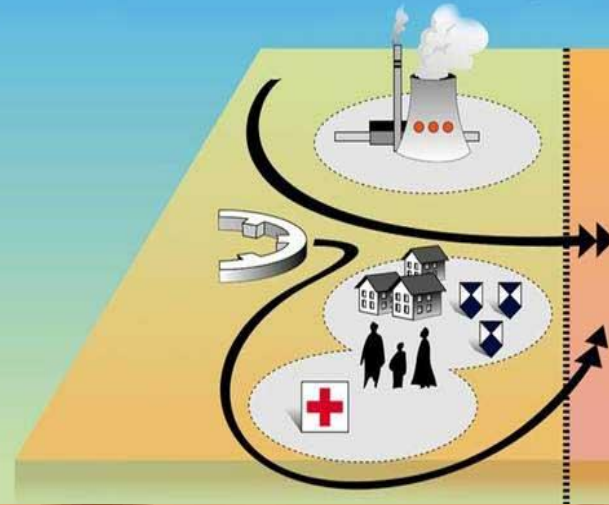
- ⇒ Згідно з ПВК, сторони, що знаходяться в конфлікті в мирний час або під час військових дій, можуть організувати санітарні зони, безпечні зони, демілітаризовані зони або місцевості, що не захищаються (відкриті).
- ⇒ Такі зони організовуються за рішенням державної влади. Вони офіційно оголошують про те, які правила діятимуть у цих зонах і як вони функціонуватимуть.
- ⇒ Такі зони або місцевості будуть відкритими для окупації, і відносно цих зон не буде озброєного нападу.

Зони і місцевості, що особливо захищаються

У цих зонах не повинні бути:

- ⇒ комбатанти
- ⇒ стаціонарні бойові споруди
- ⇒ рухомі бойові озброєння
- ⇒ ворожі дії
- ⇒ будь-яка діяльність, пов'язана з бойовими діями

Повага до зон, які знаходяться під захистом

Демілітаризована зона

Зони і місцевості, що особливо захищаються

⇒ Санітарні і нейтральні зони

❖ захищають поранених і хворих воїнів

❖ захищають біженців і цивільних осіб

❖ безпечна зона для цивільного населення

Правовий статус учасника бойових дій

Поранені комбатанти

ворога:

- ⇒ Підбери їх і надай необхідну медичну допомогу
- ⇒ Достав їх до свого командира... або в найближчий медпункт
- ⇒ УВАГА! При наданні мед. допомоги перевагою користується той, у кого стан важчий

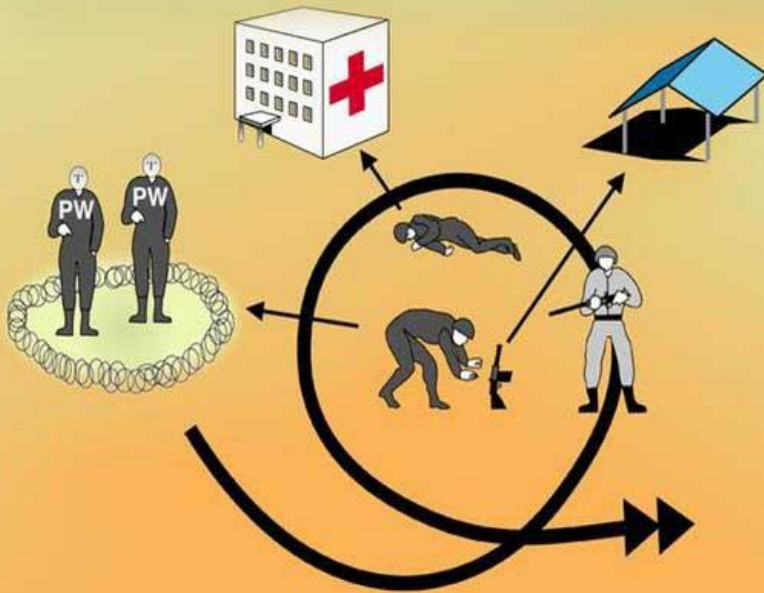
Правовий статус учасника бойових дій

⇒ Ворожі комбатанти які, потрапили в полон або поранені більше не є учасниками бойових дій, згідно з ПВК, вони повинні бути захищені

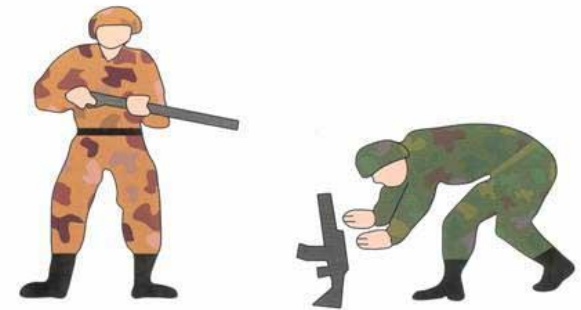
Правовий статус учасника бойових дій

Військовополонені

LOW-066

Захоплення військовополонених

Помилуйте їх

Роззбройте та обшукайте

Правовий статус учасника бойових дій

⇒ Пілоти підбитих літальних апаратів повинні бути захищені

► По десанту можна відкрити вогонь

Правовий статус учасника бойових дій

ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНІ:

⇒ Пощади їх

► Роззброй їх

Правовий статус учасника бойових дій

ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНІ:

⇒ Забезпеч гуманне ставлення до них і їх захист

► Достав їх своєму командирові

Правовий статус учасника бойових дій

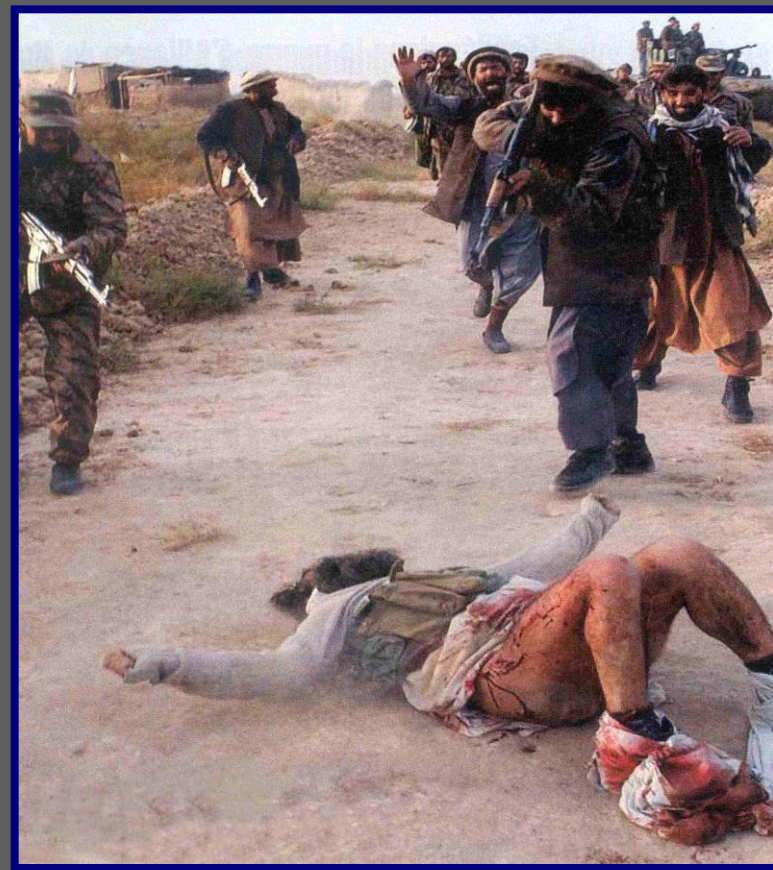
Речі військовополонених:

- ⇒ Забери ті речі, які є військовими
- ⇒ Залиш особисті речі і документи

Правовий статус учасника бойових дій

Ніколи не стався до військовополонених так само, як не хочеш, щоб ставилися до тебе

Правовий статус учасника бойових дій

⇒ Не допускається напад на тих, які піднімають білий прапор. Це означає те, що у них є намір почати переговори або здатися в полон

